

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan:

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/174]

Karar Tarihi: 05/09/2019

Konu: *FFMS 27: Yatırım Hesapları*’nın Yayınlanması

660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 9’uncu maddesi uyarınca; Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının (FFMS) mevzuatımıza kazandırılması amacıyla, “*FFMS 27: Yatırım Hesapları*”nın yayınlanmasına karar verilmiştir.

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 27

Yatırım Hesapları

Standart Metni

1 Standartın Kapsamı

1/1 Bu Standart, Faizsiz Finans Kuruluşları (FFK'lar) tarafından yönetilen, bilanço içi ve bilanço dışı kısıtlanmamış ve kısıtlanmış yatırım hesaplarına uygulanır.

Aşağıdakiler bu Standartın kapsamındadır:

- a) Kavramsal Çerçeve'de tanımlandığı şekliyle "yatırım hesabı sahiplerine ait özkaynaklar"ı temsil eden Mudârebe sözleşmelerine dayalı yatırım hesapları ve
- b) Diğer finans kuruluşları tarafından likidite yönetimi amacıyla "katılım bankaları arası hesap" şeklinde "kısa vadeli" (gecelik, yedi günlük, aylık bazda) olarak düzenlenen Mudârebe sözleşmelerine dayalı yatırım hesapları. (Paragraf 1)

1/2 Bu Standart, aşağıdaki finansal araçlara veya sözleşmelere uygulanmaz:

- a) FFK'nın kendi özkaynak araçları,
- b) Vekâlet sözleşmeleri,
- c) Ters Murâbaha veya diğer benzeri sözleşmeler,
- d) Müşârekeye dayalı veya diğer benzeri sözleşmeler veya
- e) Sukuk. (Paragraf 2)

1/3 Bu Standartta yer alan hükümlerin, FFK'nın ana sözleşmesine ya da faaliyette bulunduğu ülkenin mevzuatına aykırı olması durumunda, söz konusu aykırılık açıklanır. (Paragraf 3)

2 Tanımlar

2/1 **Yatırım hesabı**, FFK tarafından diğer bir taraf (rabb-ül mal) adına yatırım yapmak için alınan fonları temsil eden ve fonlarla nasıl yatırım yapılabileceğine ilişkin koşullar içeren veya içermeyen, Mudârebe veya eşdeğer bir yatırım kapsamındaki bir araç sahibinin hesabıdır. (Paragraf 4)

2/2 FFK tarafından alınan fonların kullanımı konusunda alınacak kararlarda yetki sağlayan Mudârebeye dayalı kâr paylaşımlı yatırım hesapları, yatırım hesabı sahiplerine ait özkaynak olarak kabul edilir ve FFK'nın finansal tablosunda bilanço içi kalem olarak sunulur. (Paragraf 5)

FFK tarafından alınan fonların kullanımı konusunda alınacak kararlarda yetki sağlamayan Mudârebeye dayalı kâr paylaşımlı yatırım hesapları, yatırım hesabı sahiplerine ait özkaynak olarak kabul edilir ve FFK'nın finansal tablosunda bilanço dışı kalem olarak sunulur. (Paragraf 6)

Yatırım hesabı özellikleri gösteren diğer tüm araçlar, yukarıdaki kriterler kullanılarak bilanço içi ya da bilanço dışı olarak sunulur. (Paragraf 7)

- 2/3 Mudârebe sözleşmeleri kapsamındaki kısıtlanmış yatırım hesapları aşağıdaki şartları karşıladığında bilanço içi yatırım hesabı olarak sunulur:
- a) FFK'nın aldığı fonların kullanımı konusunda alınacak kararlarda yetki sahibi olması veya
 - b) Bütün mevcut göstergeler dikkate alındıktan sonra, geçmişteki uygulamaların, söz konusu hesapların fonları alan FFK açısından bilanço içi yatırım hesaplarına benzer risk özelliklerine sahip olduğunu göstermesi. (Paragraf 8)
- 2/4 7'nci paragrafın amaçları açısından göstergeler, mevcut fonların getirisi, ortaklara ait hesaplar veya bilanço içi yatırım hesapları arasında sıklıkla fon transferlerinin yapılması, yatırımların FFK'yla müştereken yapılması ve yatırım hesabı sahiplerine nakit benzeri değerden daha fazla tutarlarda fon getirisinin sağlanması gibi uygulamaları içerir. (Paragraf 9)

3 Finansal Tablolara Alma, Finansal Tablo Dışı Bırakma ve Ölçüm

- 3/1 FFK bir yatırım hesabını, alınan tutarın sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihteki gerçeğe uygun değeri üzerinden finansal tablolara alır. (Paragraf 10)
- 3/2 Yatırım hesapları aşağıdaki kriterleri karşıladığında finansal tablolara alınır:
- a) Hukuken icra edilebilir Mudârebe veya diğer benzer sözleşme uyarınca FFK tarafından nakit veya nakit benzerlerinin alınmış olması ve
 - b) Sözleşmenin geçerli hale gelmesine ilişkin herhangi bir ön koşulun bulunmaması. (Paragraf 11)
- 3/3 Yatırım hesapları aşağıdaki kriterleri karşıladığında finansal tablo dışı bırakılır:
- a) Nakit veya nakit benzerlerinin FFK tarafından iade edilmesi,
 - b) Gerçeğe uygun değer makul kesinlikte belirlenebilmesi ve
 - c) Mudârebe veya diğer benzer sözleşmenin sonlandırılması ve hukuken icra edilebilir başka bir mükellefiyetin bulunmaması. (Paragraf 12)
- 3/4 Mudârebe veya benzer bir sözleşme, FFK tarafından sözleşme şartlarından birinin yerine getirilmemesi sebebiyle iptal edilirse, fonlar FFK bünyesinde kahr ve iade edilene kadar ayrı olarak gösterilir. (Paragraf 13)
- 3/5 Yatırım hesabı ilk defa finansal tablolara alınırken 5 ilâ 8'inci paragraflar uyarınca bilanço içi veya bilanço dışı hesap olarak sunulur. (Paragraf 14)
- 3/6 Yatırım hesaplarının sonraki ölçümünde; dağıtılmamış kârlardan, kâr dengeleme yedeklerinden veya özellikle yatırım hesabı sahiplerinin hesapları için oluşturulmuş diğer özel yedeklerden yatırım hesabı sahipleriyle ilişkilendirilebilen varlıklara ilişkin her türlü zarar düşüldükten sonra ortaya çıkan

tutarlar dikkate alınır. (Paragraf 15)

- 3/7 Ödenmemiş ya da dağıtılmamış kâr veya kazançlar, Mudârib veya eşdeğeri olarak FFK'ya kâr dağıtımı yapıldıktan sonra gelecekteki dağıtım için ayrılır ve ilgili yatırım hesaplarının değerine eklenir. Söz konusu kâr veya kazançlar sahiplerine ait dağıtılmamış kârlar ile birleştirilmez. (Paragraf 16)
- 3/8 Yatırım hesaplarıyla ilişkilendirilen varlıklara ilişkin birikmiş zararlar, ilgili yatırım hesaplarının toplam değerinden düşülür. (Paragraf 17)
- 3/9 Bilanço dışı hesap sahiplerine ve bunların eşdeğerlerine ait özkaynaklara ilişkin varlık ve yükümlülükler, FFK'nın varlık ve yükümlülüklerinden ayrı olarak sunulur. (Paragraf 18)

4 Yatırım Hesaplarına İlişkin Değer Düşüklüğü

- 4/1 Yatırım hesaplarına karşılık gelen varlıklara ilişkin değer düşüklüğü zararları, bilanço içi yatırım hesaplarıyla ilişkilendirilirse gelir tablosuna; bilanço dışı yatırım hesaplarıyla ilişkilendirilirse bilanço dışı ayrı bir gelir hesabına alınır. (Paragraf 19)
- 4/2 Müştereken finanse edilen bir yatırımdaki işlemlerden kaynaklanan zarar (yatırım hesaplarının nihai olarak kapatıldığı dönem dışındaki bir dönem boyunca finansal tablolara alınan), ilk olarak yatırıma ilişkin dağıtılmamış kârlardan düşülür. Bu tür zararların dağıtılmamış kâr miktarını aşan kısmı ise, her bir tarafın müşterek yatırıma katkısına göre FFK'nın ve kısıtlanmamış yatırım hesabı sahiplerinin müşterek yatırımdaki ilgili özkaynak payından düşülür. (Paragraf 20)
- 4/3 FFK'nın danışma kurulunun görüşüne göre FFK'dan kaynaklanan bir kusur veya ihmal sebebiyle zarar meydana geldiğinde, söz konusu zarar FFK'nın müştereken finanse edilen yatırımdaki kâr payından düşülür. Zararın, FFK'nın kâr payını aşması durumunda aradaki fark -varsa- FFK'nın müşterek yatırımdaki özkaynak payından düşülür veya FFK'nın yükümlülüğü olarak finansal tablolara alınır. (Paragraf 21)

5 Sunum ve Açıklama Hükümleri

- 5/1 Yatırım hesapları
- 5/1/1 Bilanço içi yatırım hesabı sahiplerine ait özkaynaklar, FFK'nın finansal durum tablosunda yükümlülükler ve ortaklara ait özkaynaklar arasında ayrı bir kategori olarak sunulur. (Paragraf 22)
- 5/1/2 Bilanço dışı yatırım hesabı sahiplerine ait özkaynaklara ilişkin bilgiler, bilanço dışı yatırım hesaplarına ilişkin değişimleri gösteren bir tabloda veya finansal durum tablosunun dipnotlarında sunulur. (Paragraf 23)
- 5/1/3 FFK'nın özkaynak ve yatırım hesabı sahipleri arasında kâr dağıtımı yaparken uyguladığı önemli muhasebe politika ve esasları finansal tablo

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 27
Yatırım Hesapları

dipnotlarında açıklanır. (Paragraf 24)

- 5/1/4 FFK'nın karşılık ayırırken ve bu karşılıklara gerek duyulmadığında bunların hangi taraflara aktarılacağına karar verirken uyguladığı önemli muhasebe politika ve esasları finansal tablo dipnotlarında açıklanır. (Paragraf 25)
- 5/1/5 Yatırım hesaplarına ilişkin toplam genel yönetim giderleri, ilgili tutarların önemliliğine bağlı olarak ana bileşenlerinin özet bir açıklamasını da içerecek şekilde açıklanır. (Paragraf 26)
- 5/1/6 FFK'nın cari raporlama döneminde ortaklara ait özkaynaklar ile çeşitli yatırım hesabı sahipleri arasında kâr dağıtımı için uyguladığı oranlar açıklanır. FFK'nın bünyesinde farklı sözleşme koşulları içeren farklı türde yatırım hesapları bulunması durumunda, yalnızca ilgili hesap türünün toplam tutarının önemli olması halinde bu tür hesaplar hakkında açıklama yapılır. (Paragraf 27)
- 5/1/7 Raporlama döneminde, gerekli Fıkhî hükümleri yerine getirdikten sonra FFK'nın Mudârib olarak kâr yüzdesini yükseltmesi durumunda açıklama yapılır. (Paragraf 28)
- 5/1/8 FFK'nın cari hesap fonlarıyla veya başka herhangi bir fonla (FFK'nın Mudârebe sözleşmesine dayanarak almadığı fonlar) yaptığı yatırımlardan kaynaklanan kârın paylaşımına yatırım hesaplarını dâhil edip etmediği açıklanır. Uygulanan esaslar hakkında da açıklama yapılır. (Paragraf 29)
- 5/1/9 FFK'nın yatırım hesaplarını katılım bankacılığı faaliyetlerinden doğan hasılatın paylaşılmasına dâhil edip etmediği açıklanır. Söz konusu hesapların dâhil edilmesi halinde, hasılatın türü ve uygulanan esaslar hakkında da açıklama yapılır. (Paragraf 30)
- 5/1/10 FFK'nın mevcut yatırım amaçlı fonların hepsini kullanmadığı durumlarda, hangi tarafa (ortaklara ait özkaynaklar veya yatırım hesabı sahipleri) öncelik verildiği açıklanır. (Paragraf 31)
- 5/1/11 FFK'nın adlarına getiri sağlamak amacıyla yatırım yapma konusunda anlaştığı yatırım hesabı sahiplerinin fonlarının yüzdesi, önemli hesaplara ilişkin dipnotlarda açıklanır. (Paragraf 32)
- 5/2 Teşvik kârları
- 5/2/1 FFK'nın yatırım hesaplarının kârından aldığı teşvik kârını belirlerken uyguladığı esas, bu kâr tutarının önemli olması halinde açıklanır. (Paragraf 33)
- 5/3 Karşılıklar ve yedekler
- FFK'nın finansal tablolarında aşağıdaki karşılıklar ve yedekler açıklanır:

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 27
Yatırım Hesapları

- a) Özel karşılıklar - Belirli varlıklardaki değer düşüklüğüne ilişkin tahminler.
- b) Olası zararlara yönelik genel karşılıklar.
- c) Yatırım hesabı sahiplerine belli seviyede gelir sağlamayı sürdürmeye yardım etmek için ayrılan kâr dengeleme yedeği.
- d) Yatırım hesabı sahiplerinin gelecekteki yatırım zararları için ayrılan yatırım riski yedeği. (Paragraf 34)

5/4 Genel açıklama hükümleri

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 1: Katılım Bankaları ve Faizsiz Finans Kuruluşlarının Finansal Tablolarında Genel Sunum ve Açıklama'daki açıklama hükümleri dikkate alınır. (Paragraf 35)

6 Yürürlük Tarihi

- 6/1 Bu Standart, 1 Ocak 2020 veya sonrasında başlayan hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. (Paragraf 36)